

Kuvat kertovat

Historiallinen matka pitkin Suntia

Kaupunginsalmi SUNTI 1664-2020

Sillasta Siltaan

Rautatien silta - Tehtaankadun silta – Pitkänsillankadun silta –
Torikadun silta – Chydeniuksen silta – Pohjoisen ohikulkutiehen silta

Kävelysillat Pususilta – Suntinsuun silta / Punainen silta

Kokkola

Lars-Eric Thylin / 2020

Merilahdesta Kanavaksi

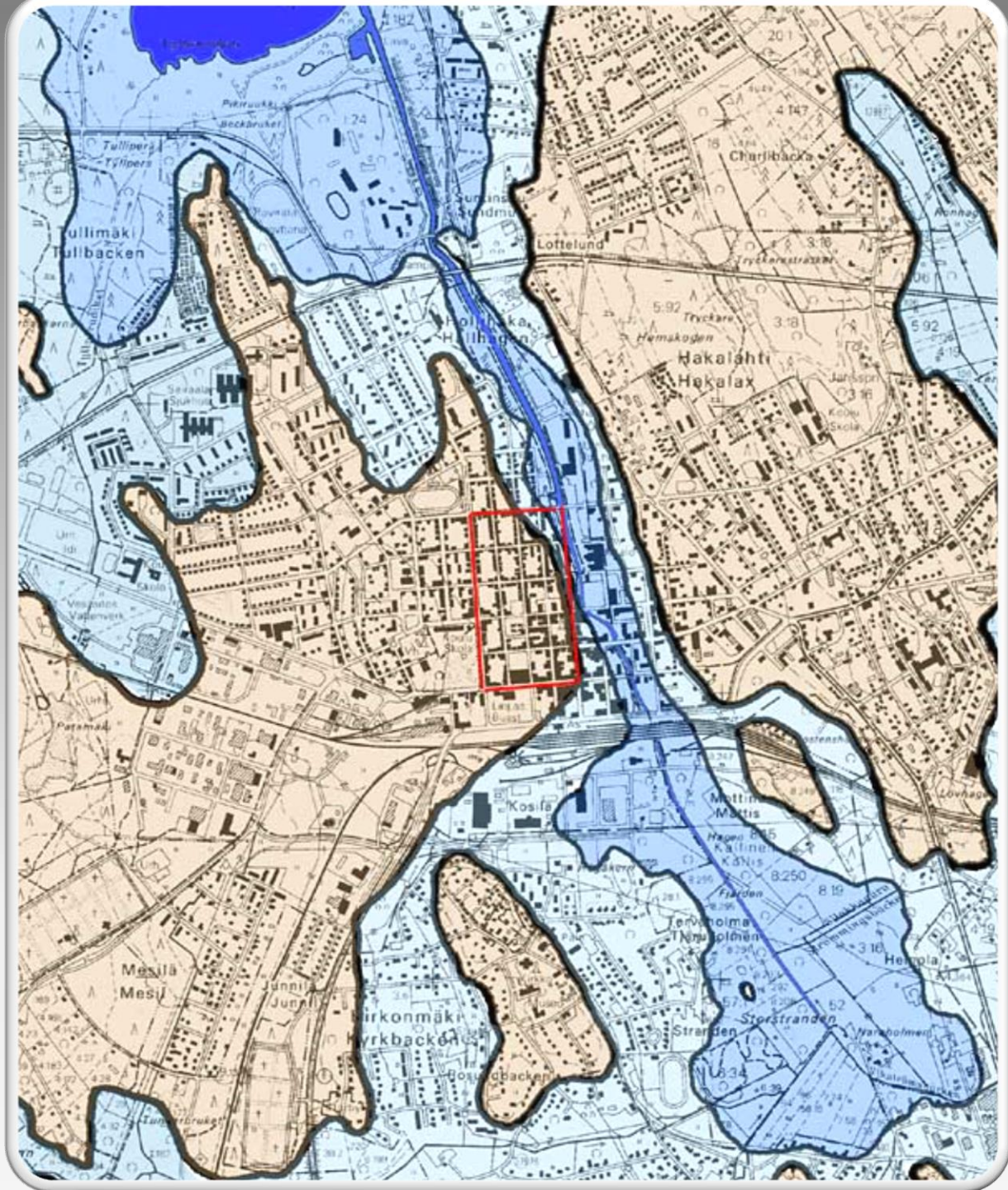
Maan kohoaminen

1500 – 1750 – 2000

Tumma viiva on
1500-luku

Vaaleampi viiva on
1750-luku

Sininen alue on
2000-luku.

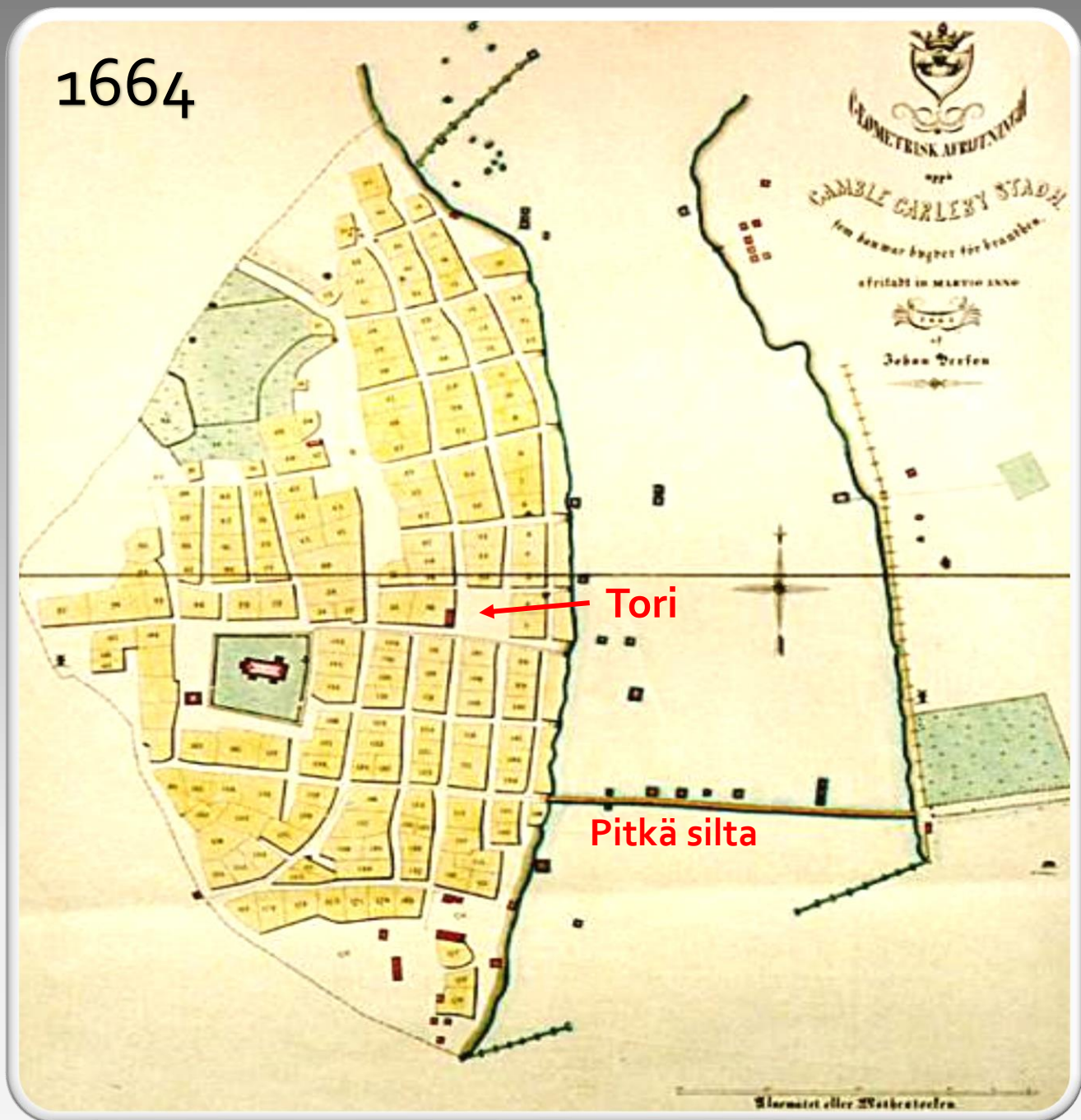

Kaupunginsuunnitelma

Kaupunkiraja keskellä Suntia

Kun Kokkolan kaupunkia perustettiin v.1620 Ristirannan kylään, piirrettiin kaupunginrajaa keskelle Sunttia ja Närvilän kylään kuuluva Hakalahti jäi rajan ulkopuolelle.

Hakalahtea liitettiin kaupunkiin vuonna 1931 ja Kaarlelan maalaiskunta vuonna 1977.

1710

1750-luku

Elämänsuoni Kaupunginsalmi

Kaupungin maat
kaupungin puolella

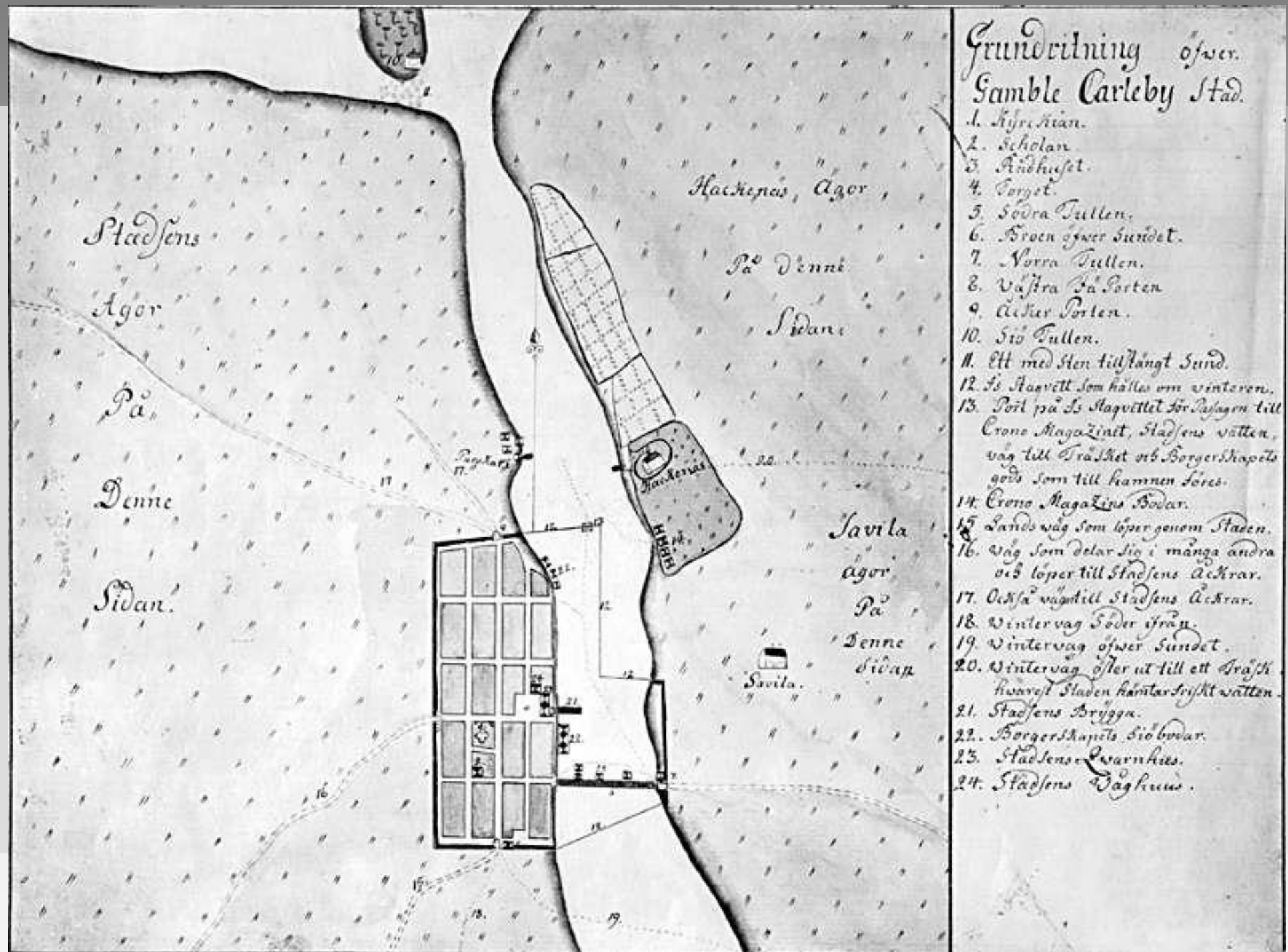
Kaupungin laiturit Torin
alapuolella

Porvareitten merivajat

Pitkä silta

Hakalahden ja Savelan
maat pitäjän puolella

Kaupunki ja Pitäjä

1763

Närvilän kylä

Kivinen ja
pienillä kuusilla
umpeen
kasvanut

Kaupunki ja Pitäjä

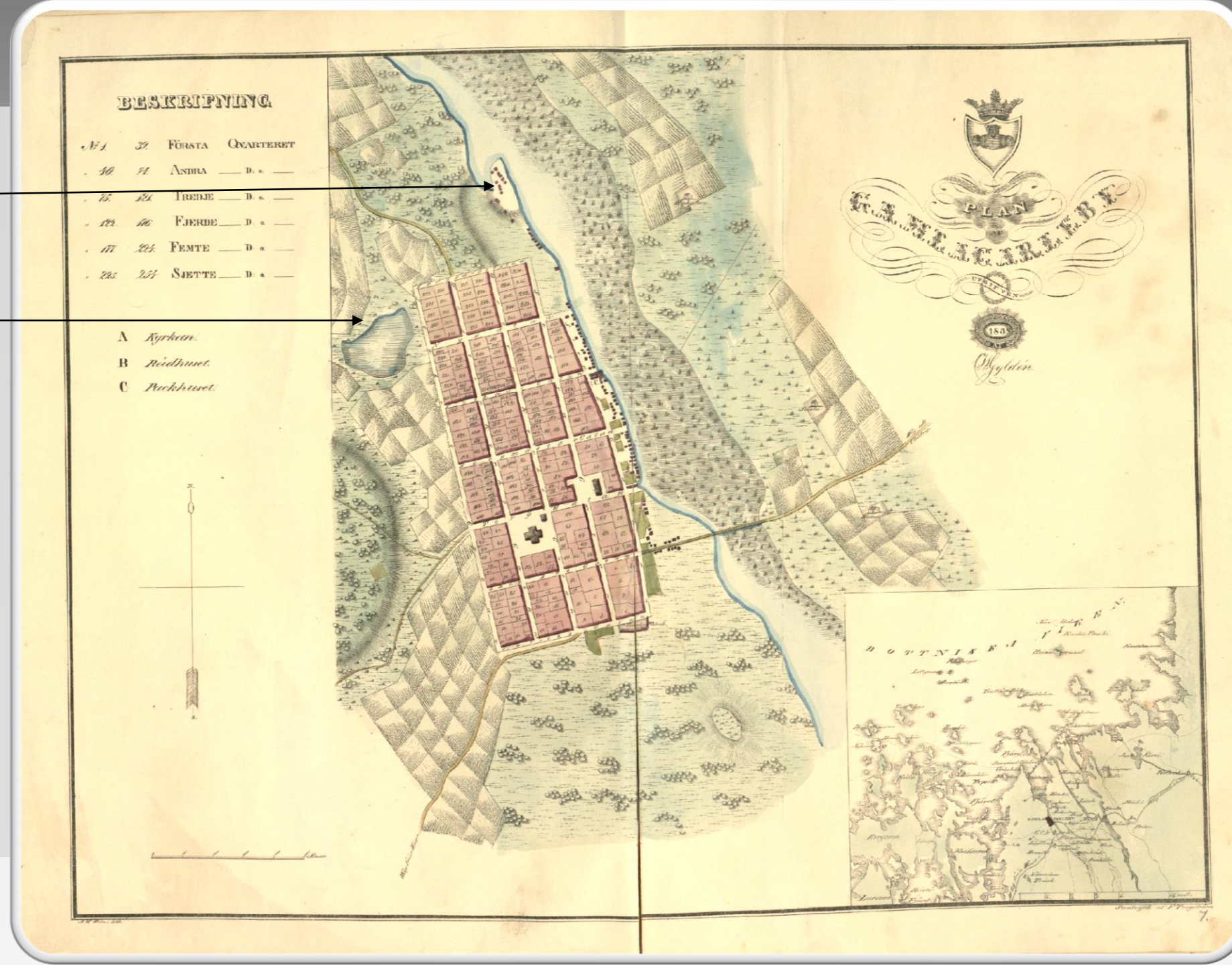

1838

Purokari

Vesi valui Suntiin
nykyisen
Urheilukentän
kohdalla olleesta
lammesta.

Puurokarin kohdalla
näkyvät vielä painaumia
maastossa

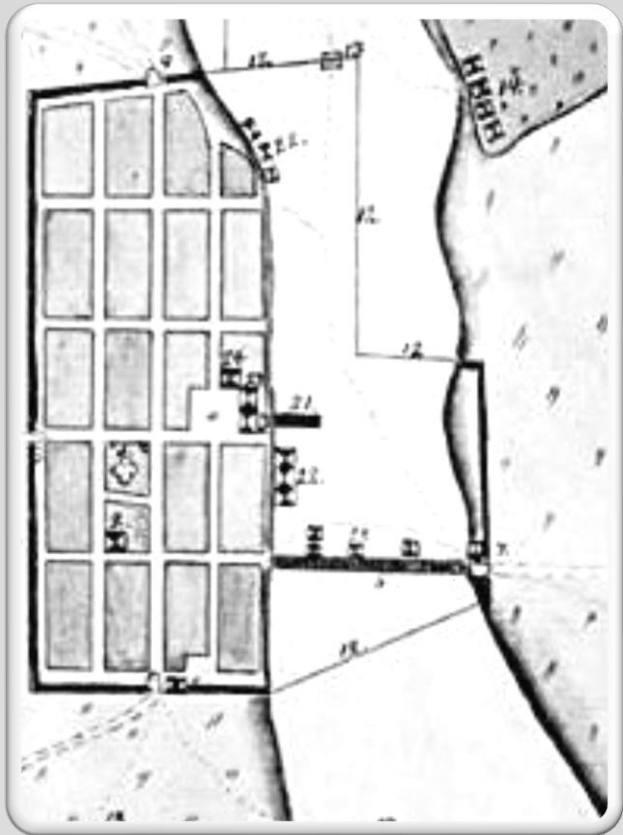
Carta 1649

Ylikulkuja

Se mitä tänään kutsutaan Suntiksi oli vielä 1500-luvulla merenlahti ilman ylittävää siltaa. Päästiin veneillä Kirkonkylälle saakka. 1800-luvulla päästiin vain kahden sillan kautta Suntin yli; Pitkä silta ja Suntinsuun silta.

- Ensimmäinen n.k. **Pitkä silta** rakennettiin joskus ennen vuotta 1649
- Rautatientunneli tehtiin rautatien tulon yhteydessä 1885
- Tehtaankadun silta ei ollut tarkoitettu autoliikenteelle pitkälle 1970-luvulle.
- Torikadun "Meijerisilta" rakensi Osuusmeijeri vuonna 1905.
- Anders Chydeniuskadun silta vuonna 1963
- Halkokarintien silta rakennetaan 1930-luvulla ja Pohjoisen ohikulkutien uusi silta rakennettiin 1970-luvulla
- Ensimmäinen Suntinsuun silta rakennettiin 1854 ja nykyinen "Punainen silta" vuonna 1907

Pitkä silta

Pitkä silta

1600-luvulla oli Pitkä silta pituudeltaan nimensä arvoinen. Vielä 1600-luvun puolivälissä oli Sunti 3–3,5 metriä syvä Pitkän sillan kohdalla ja puusillan pituus oli noin 240 metriä.

Sillan molemmilla puolilla oli makasiineja. Kaupungin ja pitäjän asukkaat vastasivat yhdessä sillan kunnossapidosta.

Pitkä silta 1800-luku

Conrad Sovelius 1869

Waivattomasti ilman venettä

*Hevoskyydillä sekä kävellen pääsee maantietä pitkin
ja Pitkän sillan yli suoraan Kokkolan kaupunkiin.*

1894

RAUTATIEN SILTA

Kuva vuodelta
1894

Rautatie tuli
vuonna 1885

Sillasta siltaan...

Photogr: E. Löfhjelm. 1894.

Red: E. Löfhjelm.

Gamla Karleby.

Kokkola.

Järnvägsbro över Stadssundet. Rautatiensilta Kaupunginsalmen yli.

1933

TEHTAANKADUN SILTA

Edvin Romar
perheineen
veneilemässä
Axel Hagan
makkaratehtaan
edessä

Sillasta siltaan...

1970-luku

Tehtaankadun silta

Aikana jolloin
Tehtaankadulta
puuttui autoliikenne
Suntin yli

Tämä silta
(Pikkusilta)
rakennettiin
talkoovoimin vuonna
1945

1949

Tehtaankadun silta 1949

Tehtaankatu

ja Suntain Pikkusilta

Savolaisen talo
jossa
Meeri Savolaisen
maito- ja
elintarvikekauppa
1945-1955

(nyk. Halpa Halli)

Ei autoliikennettä
Suntain yli

Pitkän sillan
kohdalla

Myllynomistaja
Werner Mattsonin
talo ja veneet
(nyk. Myllytalo)

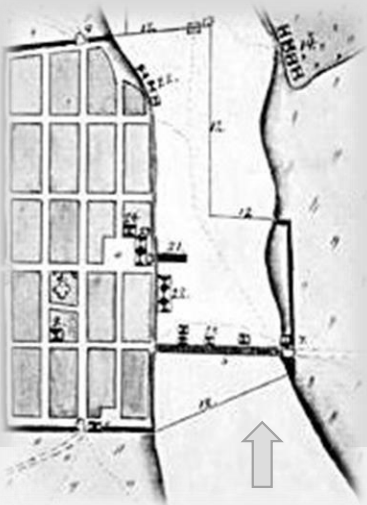

1900-luku

PITKÄ SILTA

1600-luvulle
ulottuvalla historialla
Pitkänsillankatu
(maantie)
Carl Donnerin
talo oikealla

Pitkä silta

Nikkilä – Vape – Vahlsberg - Finnilä

Hevos- ja
kuorma-
autoliikenne
Pitkänsillan
kadun sillan
yli

1950-luku

**Pitkänsillan-
kadun silta**
"Pitkä silta" on
entistä
lyhyempi

Teboil

J.Nikkilä

Hagan
makkaratehdas

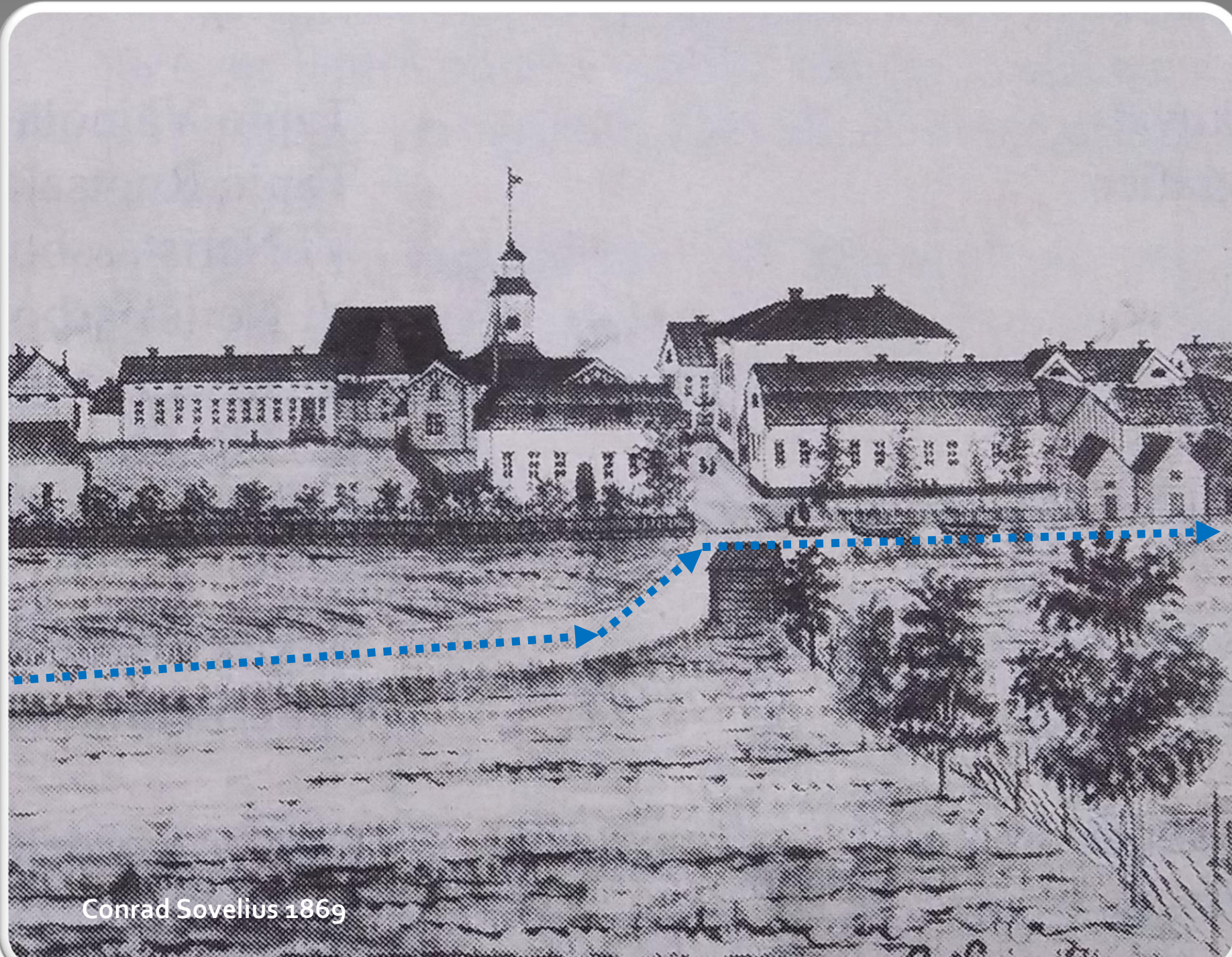

1800-luku

Aikana ennen meijerisiltaa ja Torikatua

Sunti virtaa
seesteisesti Närvilän
kylän läpi matkallaan
Pitkän sillan kautta
avoimelle merelle.
Vain Savelan ja
Hakalahden maat
jäävät pitäjän puolelle
ja Hakalahti on täysin
rakentamaton.

Vanha kirkko (1654-1876)

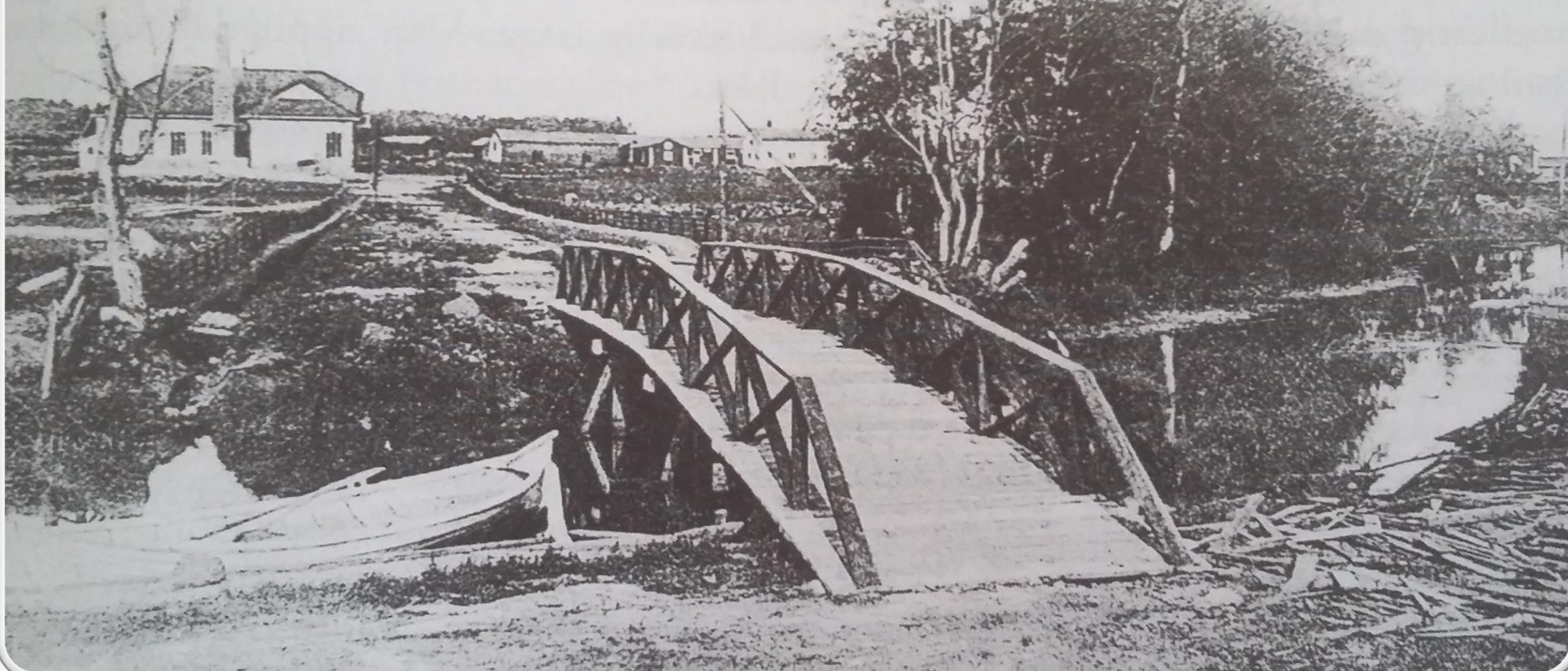
Conrad Sövelius 1869

Meijerisilta – Hakalahden silta – Torikadun silta

Kokkolan Osuusmeijeri maalaismaisemissa Suntin takana ja torisilta, Hakalahden silta tai "Meijerisilta" joka rakennettiin meijerin yhteydessä vuonna 1905.

1905

Hakalahdensilta Kokkolassa. - Hakalax bron i Gamlakarleby.

Vaakahuone / Kuvattu Seurahuoneelta

Hakalahden silta ja Torikatu 1910

1910

Meijerisilta

"Meijerisilta"
nopeutti pääsyä
Kauppatorille joka
silloin sijaitsi
Raatihuoneen
aukiolla.

Uuden sillan myötä
meijerin asiakkaat
eivät enään tarvitsi
kulkea Pitkän sillan
kautta kauppatorille.

Kuvattu "Donnerin rannalta"

Pyykkitupa

Donnerin
ranta

Kuva: Postikorttien Kokkola

Uusi leveämpi silta
1911

Leveämpi silta Suntain yli

Näkymä Hakalahteen Suntain yli vuonna 1916

Taustalla vasta rakennettu Niukkalinna

1916

1920

Torikadun silta

Kivitetty Donnerin
ranta oikealla

Tuleva Kauppatori
vasemmalla

Huviveneiden määrä
kasvaa ja Sunti antaa
hyvän suojan
kiinnittyneille
veneille.

2018

Vanha kävelysilta

Uusi kävelysilta
Kalahallin edessä

1963

Anders Chydenius kadun silta

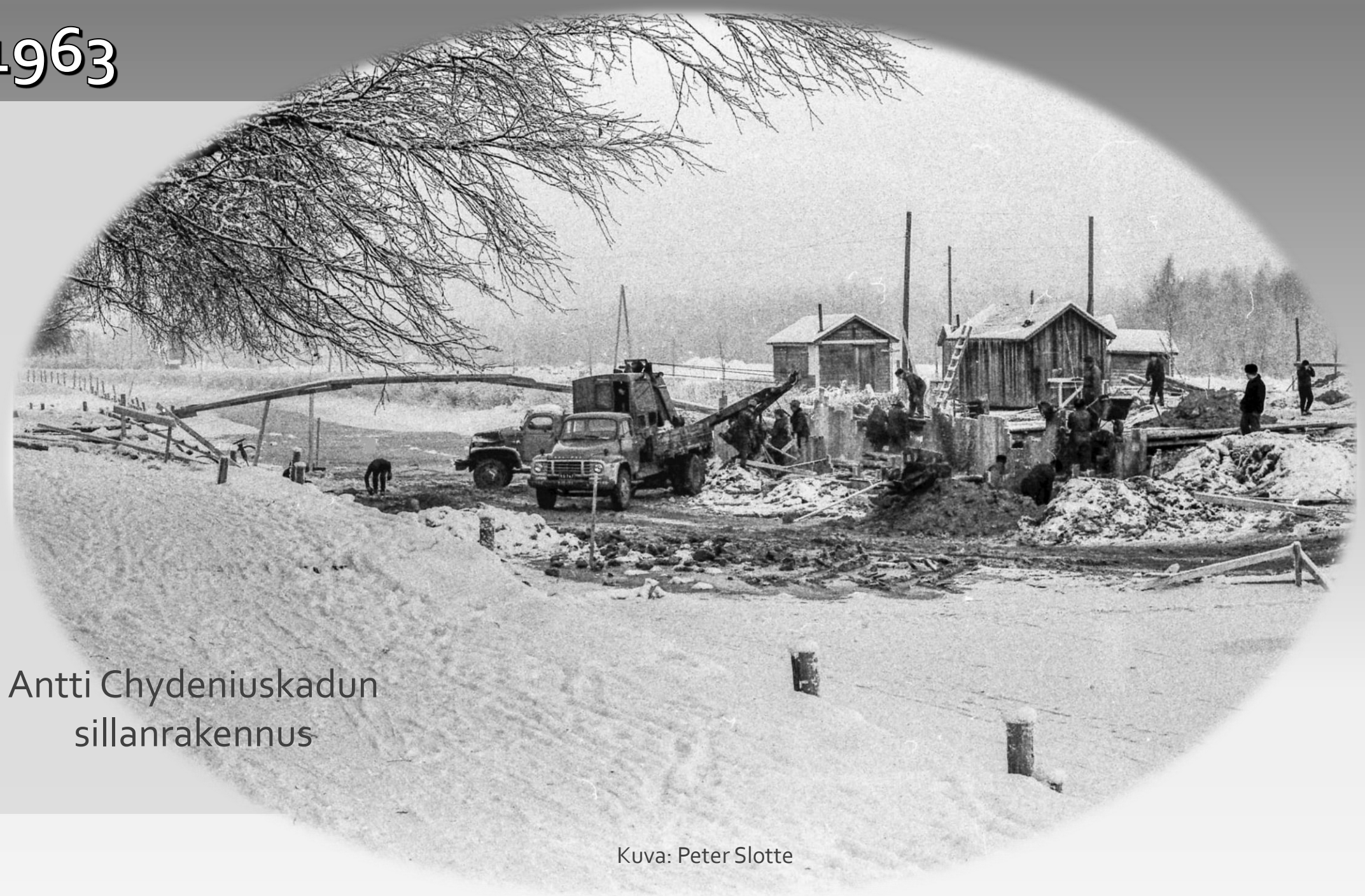
Rakennettu
vuonna 1963.

Anders Chydenius
kadun Hakalahden
puoleinen osuus
valmistui 60-luvun
alussa. Silloin
rakennettiin myös
sekä Siltatalo että
Skuggan.

1963

Antti Chydeniuskadun
sillanrakennus

Kuva: Peter Slotte

1910

Pususilta Puurokari

**Taustalla
viinapolttimo**

**Kauppias Jan
Forsén omisti
Polttimoa joka oli
perustettu 1869**

**Pohjoisen
ohikulkutien uusi silta
rakennettiin 1970-
luvulla**

**Kuvassa vanha silta
ja tie Halkokarille**

Nykyinen silta jossa
kevyen liikenteen
tunneli

1854

SUNTINSUUN SILTA

Vanha silta vuodelta
1854

Karjaportti estämään
karjan pääsyä sillan yli

1800-luvulla oli
ainoastaan kaksi
Suntia ylittävää siltaa:

- Pitkä silta
- Suntinsuun silta

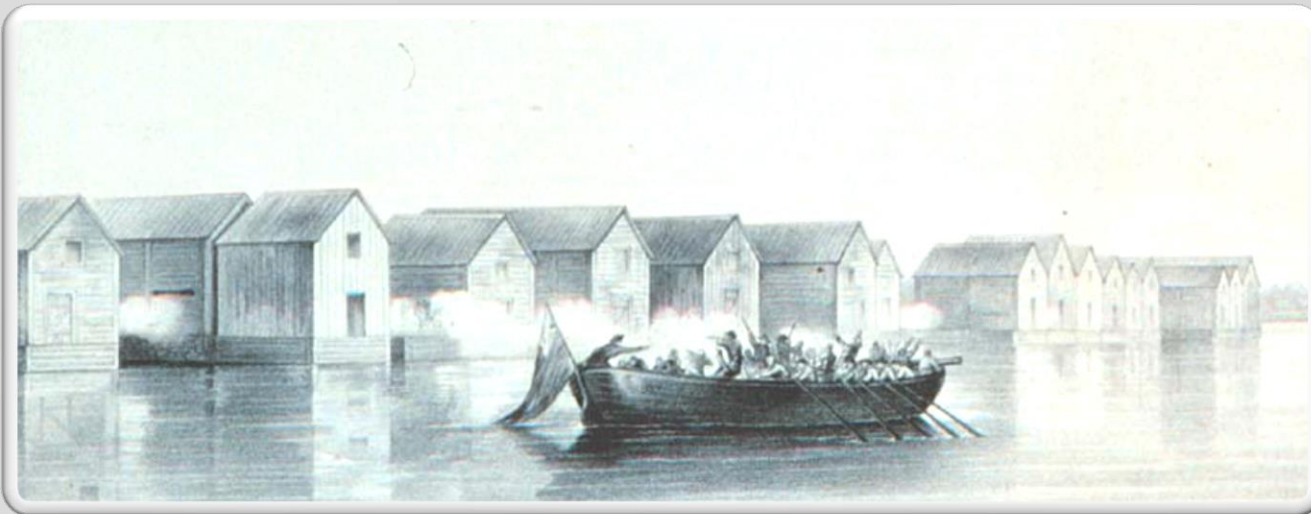
1907

Suntinsuun silta – Punainen silta

Kuvat kertovat

Elämä Suntain laidoilla

Kaupunginsalmi on vuosisadat palvellut kaupungin asukkaita sekä työn merkeissä että vapaa-ajallaan. Auttanut heitä puolustautumaan sekä antanut heille mielenrauhaa loistokkuudellaan ja ulkoisella komeudellaan

Kaupunkilaiset pitivät veneitään suojaisessa Suntissa.
Täältä kuljettiin Sannanrannan ja Trullevin kesäasunnoille

Tärkeä kuljetusväylä sekä
työn että hovin tarpeisiin

Kuvat kertovat

Kuvat kertovat

Kuvat kertovat

1929

Kuvat kertovat

Pakkahuoneenkadun kalaranta

D. E. -35

Pakkahuoneenkadun kalaranta

Suntinsuun tankkaus- asema

Karlebynejdens
fiskandelslagin
bensa-asema
Suntinsuun
läntisellä
rannalla

1940

Kaupunginsalmi
Huvi- ja vapaa-
aikaan

*kohti avointa
merta*

"Unohtuiko
korkkiliivit
suntinrannalle?"

Kuvat kertovat

Sunti, kalahalli ja kauppatori

Moni tuli veneellä
torimarkkinoille, m.m.
Tankarin kalastajat

TORIPÄIVÄ KAUPPATORILLA

• Kuva: Keijo Jokinen

Tupakkatauolla
Suntinrannan
kävelyreitillä

Takalan Esso ja
Kauppahalli
taustalla

1961

Jarruissa vikaa ?

Kuvat kertovat

N:o 15407 KOKKOLA

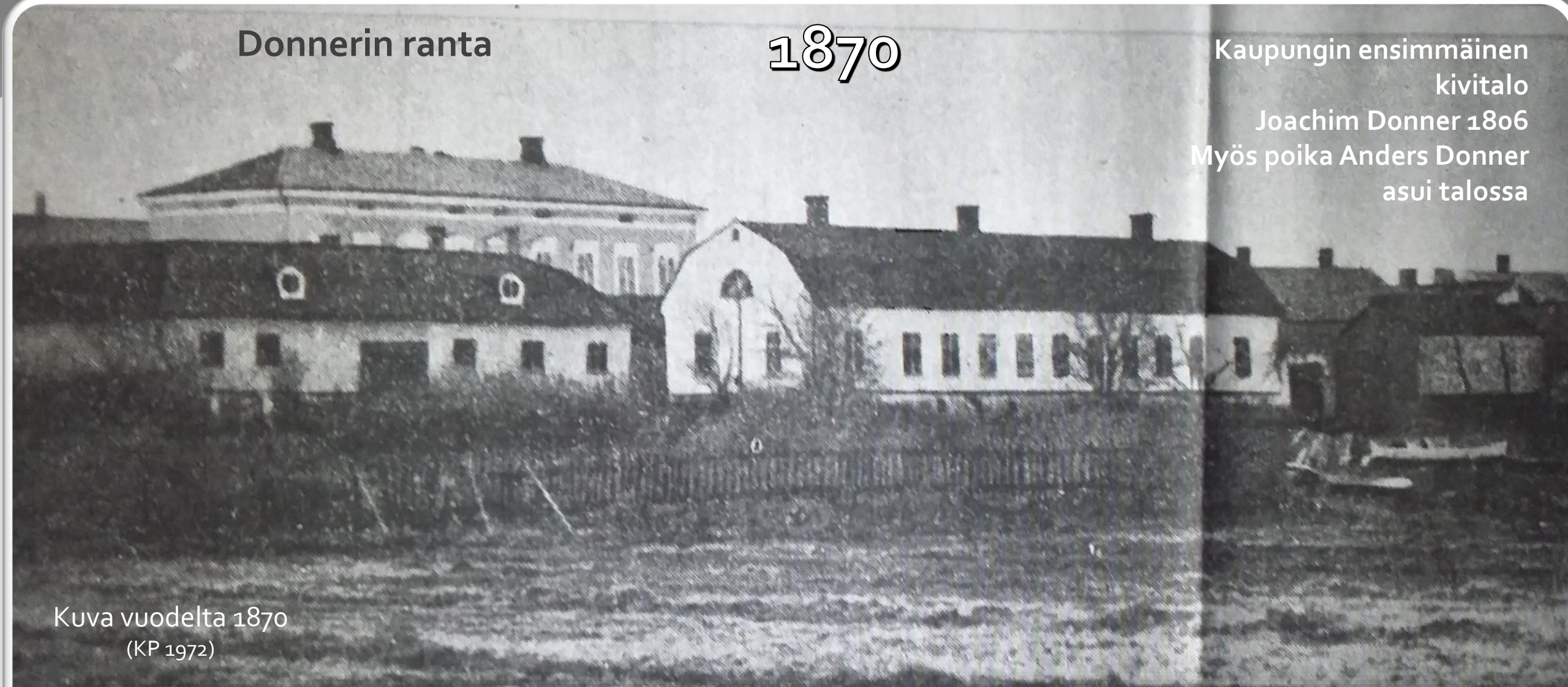
Donnerin ranta

1870

Kaupungin ensimmäinen
kivitalo

Joachim Donner 1806

Myös poika Anders Donner
asui talossa

Kuva vuodelta 1870

(KP 1972)

Gamlakarleby på 1880-talet. Vy från nuvarande hotell Grands parkeringsplats mot den s.k. Donners strand. Till höger Stadssundet med strandmagasin och båtar. Byggnaden i mitten är familjen Donners stenhus, bakom detta syns rådhuset och till vänster, på nuvarande Postbankens tomt, en uthuslänga från 1700-talet.

n. 1900

Donnerin ranta

Donnerin talo
jossa uusi
toinen kerros

Raatihuone
näkyv taustalla

Kuva otettu ennen meijerisillan
rakentaminen 1905

Joachim Donnerin talo

Nykyinen Seurahuone

Kuvat kertovat

Sähkölaitos, Kauppahalli

1930-luku

Torikadun silta ja vilkas liikenne

Seurahuone suuren laajennuksen jälkeen vuonna 1943
Siihen aikaan taloa omisti konsuli Eliel Sandbacka

1930-luku

TORIKADUN SILTA

Standard bensa-
asema

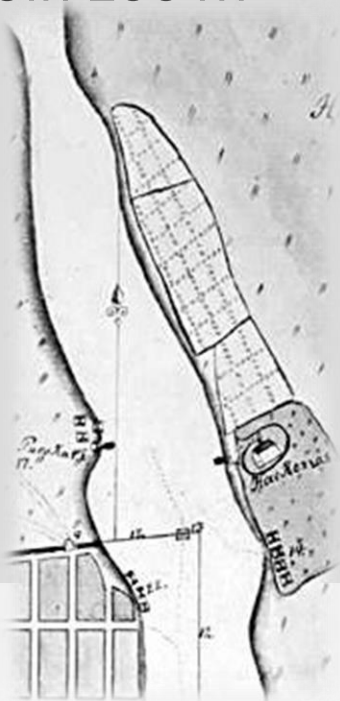
Osula ravintola

Kauppahalli

Suntin levein
kohta oli
Urheilutalon
kohdalla.
Leveys oli
suurimmillaan
noin 200 m

Ruoppaus

Suntin kuljettavuus

Tärkeä liikenneväylä vaati maan kohoamisen takia jatkuvaa ruoppausta.

Kalastajat tulivat torille saakka myydäkseen saaliinsa ja kaupunkilaiset kulkivat kesämökeilleen.

Jo 1730-luvulla aloitettiin ruopata kaupunginsalmea nosturin avulla. Rahoitus tuli erilliseltä ruoppauskassalta.

Suntia paalutettiin 1816.

Suntin ruoppaus 1730-1879-1888 - 1912-1930

Ruoppausta suoritettiin
työttömien voimin
häätäputyönä

1912

Ruoppausalus Viinan polttimon edessä

1930

Ruoppaustyöt tehtiin
häätäputyönä

Elämänsuoni
Sunti

”Sunti”

Lähtöä odotellessa..

1961

Urheilutalo

Tänään osataan arvostaa perinteikästä Suntia

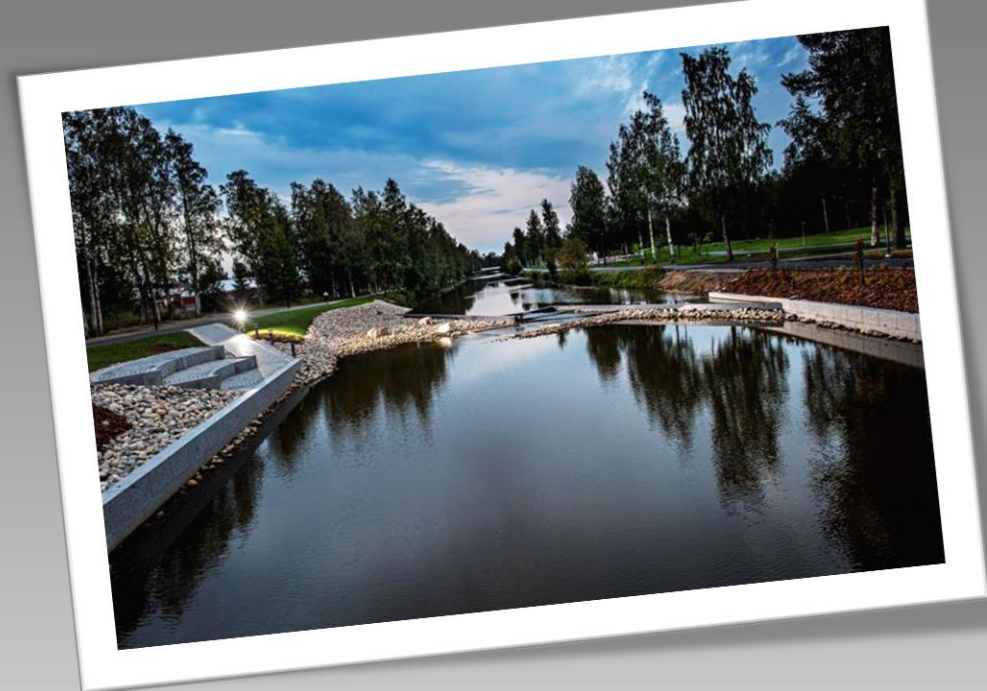

Foto: Lars Strang

Foto: Lars Strang

Kaupunginsalmi elävöittää Kokkolaa
vielä 2000-luvulla

2020

Jaro Pitkänen

Kokkola / Gamble Carleby
Suntista merelle

Kuva: Ilpo Laitinen 2020

Lähdeviite

Yritteliästä Väkeä, Leo Torppa, Keijo Jokinen, Företagare på Hakalax, Kokkolan kaupungin historia III-IV, Kaarlelan pitäjän historia III-IV, Postikorttien Kokkola, Kokkola.fi, y.m. Yksityisiä kuvia

Kuvamatka Suntia pitkin
sarjassa "Kuvat Kertovat"